

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Metsätalouden koulutusohjelma

Samuli Eskola

NÄKÖKULMIA REPOVEDEN METSÄHOIDOSTA 1900-LUVUSTA TULEVAI-
SUUTEEN

Opinnäytetyö 2011

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Metsätalous

ESKOLA, SAMULI

Opinnäytetyö

Työn ohjaaja

Toimeksiantaja

Elokuu 2011

Avainsanat

Repoveden metsänhoito 1900-luvulla ja näkökulmia asiasta

29 sivua + 2 liitesivua

lehtori Pekka Kuitunen

Metsähallitus

metsänkäyttö, Repovesi, kansallispuisto

Tutkimuksen tarkoitus on selvittää Repoveden kansallispuiston alueen metsänkäyttöä siellä 1900-luvulla toimineiden yhtiöiden ja henkilöiden antamien tietojen perusteella. Tavoitteena on kertoa metsänkäytöstä Repovedellä useammasta näkökulmasta ja saada mahdollisimman kattava kuva siellä tehdyistä toimista.

Tiedonkeruumenetelmänä käytettiin puolistrukturoitua haastattelua. Tutkimusta varten haastateltiin neljää avainhenkilöä. Taustatieto saatiin tutkimalla kirjallisuutta Repoveden varhaisvaiheista.

Tulokset ovat monipuoliset ja hieman ristiriitaisetkin. Haastateltavat olivat toisinaan eri mieltä siitä, minkälaisia vaikutuksia joillakin metsänhoitotoimilla oli alueen luontoon. Samaa mieltä haastateltavat olivat usein alueen nykyisestä kehityksestä ja sen suunnasta. Positiivisina asioina pidettiin alueen nykyistä kokoa sekä sitä, että retkeilyn vaikutus alueen luontoon on vähäistä. Negatiivisista asioista esiin nousi tosiasia, että ihmisten toimilla on ollut haittavaikutuksia joillekin eläinlajeille. Alue on muuttunut aikojen saatossa paljon, mutta syistä ei ole varmaa tietoa. Ihmisen ja yhteiskunnan muuttuminen on vaikuttanut alueeseen paljonkin.

Tulokset poikkeavat toisistaan olennaisesti, joten yhtenäisiä johtopäätöksiä on mahdotonta tehdä. Mielipiteitä on yhtä monta kuin niitä ilmaisevia ihmisiä, toisaalta se antaa asialle monta eri näkökulmaa, joten sitä voi tarkastella kokonaisvaltaisesti.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Forestry

ESKOLA, SAMULI

Bachelor's Thesis

Supervisor

Commissioned by

March 2011

Keywords

The use of forests in Repovesi area and some viewpoints

29 pages + 2 pages of appendices

Pekka Kuitunen, lecturer

Metsähallitus

use of forest, Repovesi, national park

Use of forests in Repovesi national park and some viewpoints from people who have been working in the area. Repovesi is one of the biggest national parks in southern Finland and its history is quite colorful.

It was suppose to give exact information about the use of forestry in Repovesi area in 1800century and also to clarify things with several viewpoints to subject. The goal was to broaden the answers from previously written documents that addressed the issue.

Some books were used to get accurate information about use of forests in Repovesi before this day, several books were used, so that there would be no misinformation in the text. 4 interviews were made to get several viewpoints to topic.

It is clear that there are several different opinions about the earlier use of forests in Repovesi area and that those opinions differ from one another greatly. About the use of forests in Repovesi area now and in the future, everyone thought that the area is well managed and direction it is heading is good. Some little improvements could always be done, but the main goals are well thought.

ALKUSANAT

Lähdin hakemaan opinnäytetyöni aihetta miettimällä, mikä olisi mielenkiintoinen aihealue. Pohdinnan jälkeen päätin ottaa yhteyttä Repoveden kansallispuiston henkilökuntaan, jotta saisin sieltä aiheen opinnäytetyölleni. Lopulliseksi aiheeksi tuli ” Näkökulmia Repoveden metsänhoidosta 1900-luvusta tulevaisuuteen”. Tavoite on tutkia Repoveden alueella metsähoidon muuttumista ajan saatossa ja saada erilaisia näkökulmia alueen hoidosta siellä tänä aikana toimineilta.

Ajattelin jo varhain, että haluan tehdä opinnäytetyöni Repoveden kansallispuistosta. Tämä päätös johtuu omista mieltymyksistäni erävaellukseen, metsästykseen ja yleensä metsässä liikkumiseen. Vaihtoehtoinen metsänkäyttö on aina kiinnostanut minua. Kansallispuistot sekä luonnonpuistot ovat hyvä esimerkki, että metsiä voi käyttää monipuolisesti. Ne tuovat alueelle virkistysarvoa, antavat ihmisille mahdollisuuden liikkua metsässä ja nähdä hienoja maisemia suhteellisen vaivattomasti ja turvallisesti.

Repoveden alueesta on tehty kirja, joka keskittyy aikaan, kun UPM-Kymmene omisti alueen metsät ja käytti niitä. Tietoni metsien käytöstä alueella tähän aikaan perustuukin suurelta osin tähän kirjaan. Oma opinnäytetyöni tosin poikkeaa jonkin verran kirjasta ulottumalla nykypäivään asti. Työssäni otetaan myös selvää, mitä mieltä eri toimijat ovat alueen käytöstä.

Kouvolassa 15.8.2011

Samuli Eskola

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

ALKUSANAT	4
1 JOHDANTO	7
1.1 Työn taustat	7
1.2 Työn tavoitteet	7
2 TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS	7
2.1 Metsähallitus	7
2.2 Repoveden kansallispuisto	8
3 TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTON KERUU	9
3.1 Tutkimusmenetelmät	9
3.2 Aineiston keruu	9
4 YHTEENVETO 1800-LUVUN LOPUSTA	11
5 KYMI-YHTIÖ	12
5.1 Kymi-yhtiön kasvu	12
5.2 Yhtiön metsänsäkäyttö	13
5.3 Kestävämpää metsänhoitoa	14
5.4 Metsätyö Kymi-yhtiön metsissä	15
5.5 Uitto ja metsäteiden tulo Repovedelle	15
5.6 Rannat	16
5.7 Vuoden 1977 kohuhakkuut	16
5.8 Metsänhoito muuttuu täysin	17
5.9 Suojelupäätös	17
6 REPOVEDEN KANSALLISPUISTO	18
6.1 Suojelun tarkoitus	18
6.2 Tavoitteet	18
6.3 Vyöhykkeet	19

6.3.1	Syrjävyöhykkeet	19
6.3.2	Virkistysvyöhyke	19
6.3.3	Rajoitusvyöhyke	19
6.3.4	Kulttuurivyöhyke	20
6.4	Luonnonsuojelu	20
6.5	Tulevaisuuden tavoitteet	20
6.6	Toimenpiteet alueella	21
6.7	Ennallistaminen	21
7	HAASTATTELU TULOKSET	22
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	27
	LÄHTEET	32
	LIITTEET	
	Liite 1. Haastattelulysymykset	
	Liite 2. Vaihtoehtoiset kysymykset	

1 JOHDANTO

1.1 Työn taustat

Ihminen on käyttänyt puuta tuhansia vuosia tulen raaka-aineena, työvälineinä ja aseina. Siitä on erotettu erilaisia yhdisteitä, joita on sitten hyötykäytetty. Puuta on myös poltettu, jotta sen ravinteet ovat palanneet takaisin maahan. Puuta on käytetty huonekaluihin ja siitä on tehty paperia. Viime aikoina metsästä on tullut myös henkisen hyvinvoinnin lähde. Siellä virkistäydytään liikkumalla tai siellä rentoudutaan eri tavoin.

Metsä on siis ollut aina hyvin tärkeä ihmisille jossain muodossa, vain käyttötapa on vaihtunut aikojen saatossa. Nykyään ajatellaan yhä enemmän, että metsän kuuluu olla kaunis katsella ja sen virkistysarvot ovat nousseet suosioon. Metsästys, eräretkeily, lenkkeily ja monet muut aktiviteetit ovat suosiossa. Ihmiset haluavat usein kävellä siellä, niin yksin kuin perheenkin kanssa. Yhä harvemmalla on omaa metsää, sen takia onkin perustettu kansallispuistoja ja luonnonpuistoja. Näiden puistojen ainoa tarkoitus ei ole ihmisten virkistysmahdollisuudet, vaan tarkoitus on myös luoda elinympäristöjä niin kasveille kuin eläimillekin. Myös tietynlaisia elinympäristöjä voidaan näin säästää

1.2 Työn tavoitteet

Työn tarkoituksena on selvittää Repoveden alueen metsäncäyttöä 1900-luvulla ja sen jälkeen sekä kertoa alueella toimineiden ja siellä yhä toimivien tahojen mielipiteitä. Tarkoitus on myös selvittää, mitä mieltä alueella toimivat ihmiset ovat metsäncäytön muutoksesta ja kuinka se on vaikuttanut alueeseen. Kansallispuisto rajoittaa ihmisten toimia sen alueella; toisaalta se antaa ihmisille uudenlaisia mahdollisuuksia ansaita elanto ja virkistäytyä.

2 TUTKIMUKSEN VIIITEKEHYS

2.1 Metsähallitus

Metsähallitus on valtion liikelaitos, joka hoitaa valtion maa- ja vesialueita. Metsähallituksen on tarkoitus hoitaa näitä alueita niin, että kansalaiset hyötyvät niistä mahdollisimman paljon. Metsähallituksen muihin tehtäviin kuuluu joidenkin uhanalaisten laji-

en suojelu ja luontomatkailu, muun muassa. Metsähallitus harjoittaa myös metsätaloutta ja saa suurimman osan tuloistaan sieltä. Metsähallitus myy jonkin verran tontteja ja kiinteistöjä. (Metsähallitus 2010.)

Metsähallituksella on myös tytäryhtiöitä: maa-aineskauppaa harjoittava Morenia Oy, metsänviljelyyn tarvittavia taimia tuottava Fin Forelia Oy ja myös metsänviljelyyn tarvittavia siemeniä tuottava Siemen Forelia Oy (Metsähallitus 2010).

Julkisiin hallintotehtäviin kuuluu luonnonsuojeluun varattujen maiden hoito ja retkeilyyn tarkoitettujen maiden, kuten kansallispuistojen ylläpito. Metsästyksen ja kalastuksen erävalvonta ja kalastuslupien myöntäminen sekä riista- ja kalakantojen seuranta on tärkeä tehtävä, jotta ne pysyvät hyvällä tasolla. (Metsähallitus 2010.)

Luontopalvelut on metsähallituksen osa, jolla on vastuu lähes kaikista Suomen luonnonsuojelualueista ja myös niiden hoidosta. Luontopalveluiden hoidettavana on kaikki kansallispuistot, luonnonpuistot ja valtion retkeilyalueet, mutta näiden lisäksi myös 500 muuta luonnonsuojelualueita. Hoidettaviin kohteisiin kuuluu myös 12 erämaa-aluetta Lapissa ja suuri osa yleisistä vesialueista. (Metsähallitus 2010.)

Luontopalvelut vastaa myös uhanalaisten lajien suojelusta. Tehtäviin kuuluu myös ylläpitää retkeilyalueita ja näin antaa kaikille mahdollisuus virkistyskäyttöön näillä alueilla. Luontopalvelut saavat rahoituksensa suurelta osin valtiolta. (Metsähallitus 2010.)

Luontopalvelut hoitavat palvelurakenteita Repoveden alueella, jotta kaikilla olisi mahdollisuus liikkua alueella, oli sitten lähdössä monen päivän erävaellukselle tai menossa paistamaan makkaraa lähimmälle nuotiopaikalle. Tarkoitus on että kaikki haluavat pääsevät alueelle ja että siellä on turvallista liikkua. Luonnonsuojelu on myös tärkeää Repoveden alueella ja se otetaan huomioon retkeilyreittejä suunnitellessa. Retkeily on suunniteltu niin että se ei vaaranna luonnonsuojelua, ei toisinpäin. (Metsähallitus 2010.)

2.2 Repoveden kansallispuisto

Repoveden kansallispuisto sijaitsee Kymenlaakson alueella Pohjois-Valkealassa. Se kattaa noin 15 km² kokoisen alueen. Sitä ympäröi Aarnikotkan luonnonsuojelualue jo-

ka on kooltaan 14km². Repovedellä voi harrastaa monia lajeja, kalliokiipeilystä melontaan, siellä on myös kohteita joissa kerrotaan alueen uittohistoriasta ja geologiasta. Repovesi koostuu mäistä ja järvistä, sieltä löytyy niin Olhavanvuori kuin Lapinsalmen riippusiltakin.

3 TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTON KERUU

3.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimus suoritettiin osin keräämällä tietoa kirjoitetusta aineistosta. Näin saatiin kattava kuva alueen metsänkäytöstä 1900-luvulla ja myös ajasta sitä ennen. Nämä tiedot kerättiin useista lähteistä, joissa kerrotaan Repoveden alueen metsänkäytöstä ja vuorovaikutuksesta alueella asuneiden ihmisten ja metsän välillä sekä alueella asuneiden ihmisten ja siellä toimineiden ihmisten välillä. Tätä tutkimusta varten suoritettiin myös neljä haastattelua, joissa selvitettiin alueen toimijoiden näkökantoja metsän käyttöön. Tarkoitus oli tutkia erilaisia metsänkäyttötapoja ja vertailla niitä. Tutkimuksessa käytettiin kahtia eri haastattelukysymyksiä, jotka ovat liitteinä tässä työssä. Varsinaiset haastattelu kysymykset on se jota käytettiin kaikissa paitsi yhdessä haastattelussa. Tähän yhteen haastatteluun tein erilliset haastattelu kysymykset koska haastateltava niin pyysi. Haastateltava ilmaisi, ettei alkuperäisissä kysymyksissä ollut kuin kaksi kysymystä jotka liittyvät hänen osaamisalueeseensa. Haastateltava on biologi joten tein häntä varten muutaman lisäkysymyksen luonnonsuojelusta alueella.

3.2 Aineiston keruu

Aineisto kerättiin tutkimalla kirjallisuutta ja hakemalla tietoa asiaan perehtyneiltä. Haastattelumateriaali kerättiin osaksi kasvotusten haastattelemalla ja äänittämällä nämä keskustelut sanelukoneen avulla. Yksi haastatteluista tehtiin kirjallisesti haastateltavan pyynnöstä ja yksi puhelinhaastatteluna. Tarkoitus oli esittää haastateltaville suuntaa antavia kysymyksiä ja näin johdattaa haastateltavat itse kertomaan asiasta laajemmin. Käsittelin ja avasin haastattelutulokset yksitellen, jotta ne kertovat selkeästi eri näkökannat. Haastatteluja oli tarkoitus tehdä useampia, mutta osa haastateltavista kieltäytyi ja osa jäi ajan puutteen takia. Haastateltavina oli kaksi metsähallituksen työntekijää, alueella toimiva yrittäjä ja UPM-Kymmenen työntekijä. Tarkoituksena oli haastatella kuutta henkilöä.

Yksi metsähallituksen työntekijä löytyi heti aluksi työn metsähallituksesta ja toinen UPM-Kymmenen työntekijä löytyi kirjallisuusaineiston avulla. Työn ohjaaja kertoi yrittäjästä, jota haastattelin. Kun otin yhteyttä tähän yrittäjään hän antoi ensin UPM-Kymmenen työntekijän nimen ja vähän myöhemmin hän ehdotti myös puolustusvoimien henkilöä ja toista metsähallituksen työntekijää, joilla voisi olla tietoa aiheesta.

Metsähallituksen työntekijöitä haastattelin metsähallituksen Mikkelin toimistossa. Haastattelut tehtiin haastateltavien päättämänä aikana. Toinen näistä oli Repoveden kansallispuiston Puistonhoitaja ja toinen Suojelubiologi. Puistonhoitaja hoitaa alueen logistiikkaa ja joitain esittelyjä, sekä hoitaa asiakassuhteita. Suojelubiologi tutkii suojellisia toimia, joita alueella pitäisi tehdä ja sitä miten ne vaikuttavat alueeseen. Alueella toimiva yrittäjä halusi tehdä haastattelun kirjallisena. Hän vastasi kysymyksiin hyvin tyhjentävästi ja laajasti, joten kirjallinen haastattelu antoi yhtä paljon informaatiota kuin muutkin. Yrittäjä on toiminut alueella jo jonkin aikaa ja kehittää alueelle uusia matkailu ideoita. UPM-Kymmenen työntekijän haastattelu suoritettiin puhelinhaastatteluna. Hän on toiminut alueen hoitokunnassa aikanaan ja tietää paljon alueen käytöstä ennen kansallispuiston perustamista, mutta myös sen perustamisen jälkeiseltä ajalta.

Toinen UPM-Kymmenen työntekijän haastattelu jäi pois, koska molemmille sopivaa aikaa ei löytynyt opinnäytetyön aikataulussa. Puolustusvoimiin kuuluva henkilö kieltäytyi haastattelusta, henkilö ilmaisi että hän on uusi tehtävässään eikä alueen historia ole hänelle tarpeeksi tuttu.

Haastattelutilanteet olivat rentoja ja keskustelunomaisia ja niissä poikettiin välillä keskusteleman irrallisistakin aiheista. Haastattelut antoivat kuitenkin paljon tietoa alueesta koskevista tapahtumista. Haastateltavat olivat halukkaita puhumaan oman osamisalueensa asioista. Sanelukoneelle tallentuneista keskusteluista työstin sitten kirjalliset raportit. Näistä kirjallisista raporteista on jätetty joitain epäolennaisia seikkoja pois työn selkeyttämiseksi. Kirjallista haastattelua muutin niin, että se on enemmän kertomus kuin haastattelu. Puhelinhaastattelu on myös muokattu sopivaksi tähän raporttiin.

4 YHTEENVETO 1800-LUVUN LOPUSTA

Nämä alkusanat on referoitu Lavennon ja Lahelman toimittamasta kirjasta Sama maisema, eri kulkijat – Repoveden kansallispuisto kivikaudelta 1900-luvulle. (2007) Toimittajat ovat käyttäneet monia lähteitä esim. Kuismaa, Talvista, Peltosta ja Salmista.

Repoveden alueella on hyödynnetty metsiä kauan. Tervarummun saha toimi alueella (1820–1858) jo sitä ennen on aluetta käytetty puutavaran hankinta-alueena lähellä sijaitseville vesisahoille. Alueella on tehty aikoinaan myös tervanpolttoa ja kaskeamista. (Lavento 2007: 61–69.)

1800-luvun puolivälissä Suomessa sallittiin höyrysahojen perustaminen, ja tämä muutti metsäteollisuutta ja puun käyttöä suuresti. Valtio tarvitsi rahaa ja halusi näin vauhdittaa elinkeinoelämää. (Lavento 2007: 69.)

Kun Kymijoki perattiin 1870, alkoi metsäteollisuus kehittyä sen varrella. Kymijoesta muodostui Pohjoismaiden suurin puun hankinta-alue. Sen varrelle syntyi höyrysahoja, varsinkin nykyisen Kotkan kaupungin alueelle. Kaupunki perustettiin pian sahojen jälkeen. Uitto muuttui organisoidummaksi, ja perustettiin niin Kymijoen kuin Mäntyharjun lauttausyhtiöt 1800-luvun lopussa. (Lavento 2007: 69.)

Repoveden läpi meni kaksikin uittoreittiä. Toinen reiteistä tuli Luujärveltä Lapinsalmeen ja toinen Mäntyharjusta Kuutinlahteen. (Lavento 2007: 69.)

1870 avattiin Riihimäki – Pietari-rautatie. Se vauhditti suuresti metsäteollisuutta, koska se mahdollisti puutuotteiden kuljetuksen Venäjän suurille markkinoille. Kuusankoskelle rakennettiin kaksi isoa tehdasta 1870-luvulla. Nämä uudistukset ja puun tarpeen valtava kasvu pakottivat tehtaita luomaan kunnolliset hankintaorganisaatiot. Metsäkaupat lisääntyivät, mutta kaupat olivat lähinnä vielä hakkuuoikeuksien myyntiä. Varsinaiset tilan ostot saavuttivat suosiota vasta 1900-luvun puolella. 1898 valmistui Voikkaan läheisyyteen kolmas tehdas. Nämä kolme tehdasta yhtyivät 1904 Kymi-yhtiöksi ja samalla siitä tuli Suomen suurin paperin valmistaja. (Pohjalainen 2001: 27 - 29.)

5 KYMI-YHTIÖ

5.1 Kymi-yhtiön kasvu

Vuonna 1904 Rudolf Elvingistä tuli Kymi-yhtiön pääjohtaja. Samaan aikaan Kymi-yhtiö alkoi ostaa laajoja metsäalueita itselleen tehtaidensa käyttöön. Ostettuja metsiä oli aina Karjalassa asti. Vuonna 1904 yhtiöllä oli noin 76 000 hehtaaria metsää, hyvinkin laajalle levittäytyneenä. Nämä oli jaettu kolmeen metsänhoitopiiriin ja ne edelleen pienempiin osiin. Kymi-yhtiö jatkoi metsänostamista tämän jälkeenkin. Myös Elving osti itselleen suuria määriä metsää. Vuonna 1913 Elving myi omistamaansa metsää Repoveden alueelta Kymiyhtiölle. Tämä tarkoitti, että käytännössä Repoveden metsät omisti yhtiö. Yhtiö haali itselleen Juankosken tehtaan ja sen omistamat 21 000 hehtaaria metsää. Tämän jälkeen Valtio rajoittikin yhtiöiden maanhankintaoikeutta säätämällä siitä asetuksen.

Kun yhtiö hankki näitä suuria metsätiloja, se välillä unohti, että raaka-aineen kustannukset nousivat arvaamatta, kun osa tiloista oli huonojen yhteyksien päässä. Puun kuljetus tehtaille vei rahaa ja aikaa. Jälkeenpäin yhtiö yrittikin vaihtaa hankalia alueita paremmilla paikoilla sijaitseviin metsätiloihin. Kymi-yhtiö osti Halla-yhtiön 1916 ja sai samalla 119 000 hehtaaria hoidettua metsää. Nämä metsät sijaitsivat uittoreittien varrella Saimaalla ja Kymijoen läheisyydessä. Koska uittokalusto oli kehittynyt, alettiin arvostaa maa-alueiden läpi tehtyjä vesireittejä, joiden avulla saatiin siirrettyä puutavaraa Saimaalta Kymijoelle. Kymiyhtiö omisti näihin aikoihin 250 000 hehtaaria metsää, josta se hankki suuren osan tarvitsemastaan puusta.

Vuonna 1925 säädettiin laki, joka pakotti yhtiöt myymään tilat, jotka se oli lainvastaisesti hankkinut vuoden 1915 jälkeen. Tilat myytiin viime kädessä valtiolle. Tämän jälkeen metsiä pystyttiin hankkimaan vain yrityskauppojen avulla, joita Kymi-yhtiökin teki jonkin verran. 1930-luvun lopulla Kymi-yhtiöllä oli jo 400 000 hehtaaria metsämaata omistuksissaan, mutta osa näistä jäi Neuvostoliiton puolelle ja osa luovutettiin asuinmaaksi sotien jälkeen. (Pohjalainen 2001: 29; Häyrinen, Kopperoinen, Korhonen, Kujala, Lehesvirta, Salpakivi-Salomaa 2004: 38 – 78.)

5.2 Yhtiön metsänkäyttö

Kymi-yhtiön metsänkäyttö oli varsinkin alkuaikoina erittäin tehokasta. Tiukka taloustilanne pakotti sen käyttämään kaiken mahdollisen puutavaran, jotta kannattavuutta olisi ollut. Vanhat metsät olivat erittäin hyviä kohteita, kun kaadettavaa puutavaraa riitti. Kuluja syntyi niin puutavaran uitosta, ajosta, hakkuusta kuin joistain metsämökkien rakennuskuluista ja metsänvartijoiden palkoista. Kymi-yhtiöllä oli palkkalistoilla työnjohtajia ja metsänvartijoita. Työnjohtajat olivat osin koulutuksen saaneita, osin itse oppineita. Metsänvartijoiden päätehtävä oli uudistuksesta huolehtiminen. Yhtiö uudisti jo 1880-luvulla metsiään. Silloin harjoitettiin siemenkylvöä, istutusta ja soiden ojittamista. 1903 vuodelta peräisin olevasta Adolf Burgman ja Kuusankoski-yhtiön metsäpäällikön, kertomuksesta löytyy tietoa kuusen istutuksesta ja kylvöstä. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

Metsänhoitaja W. G. Thomé tarkasteli Kymi-yhtiön pyynnöstä sen metsänhoitoa 1912. Raportissa kerrotaan metsien koostuvan suurelta osin yli-ikäisistä puista: 120–160 vuotiaista kuusista ja männyistä, jotka eivät enää kasva kunnolla, jos ollenkaan. Hakkuissa nämä yli-ikäiset puut oli kuulemma poistettu, niin että siemenpuita oli jätetty sopivasti tai liikaa ja joitain pieniä puita oli myös jätetty kasvun tielle. Koivut ja haavat oli jo tuolloin hakattu pois tieltä, kun niitä ei ilmeisesti katsottu arvopuiksi. Kerrotaan myös, että nuorille puille oli tehty tilaa ja joitain aukkoja laajennettu, jotta ne pääsisivät kasvamaan kunnolla. Kerrotaan, että yhtiön alueilla oli ollut myös suuria määriä 70–80 vuotta vanhoja kuusikoita, jotka olivat kasvaneet isompien puiden varjossa eivätkä olleet saavuttaneet kunnollisia mittoja. Nämä ylispuut ja siellä olleet haavat ja koivut oli hakattu pois, jotta alla kasvavat pienet kuusitiheiköt saisivat valoa ja kasvutilaa. Löytyipä alueilta paljon 50–70-vuotiaita männiköitä, jotka kaipaisivat harvennusta, saadakseen tilaa kasvaa järeämmiksi tukkipuiksi. Kaiken kaikkiaan hakkuut oli raportin mukaan tehty hyvin ja huolellisesti, ja niitä tuli jatkaa samalla lailla. Neljäsosa maasta oli huonosti kasvavia alueita kallioita ja soita. Suot pitäisi ojittaa, jotta niistä saataisiin kohtuullista tuottoa. Raportissa oli vielä lopuksi ohjeet tulevaisuuden metsien hoitoon, jonka periaatteina olisivat kannattavuus ja kestävyys. Toiminnan kannattavuus perustui siinä siihen, että metsät hakataan ajallaan, mutta ei kaikkea kerralla, jotta tulot jakautuvat isommalle aikavälille. Kestävyyttä taas haettiin sillä, että metsiä hoidetaan niin, jotta metsien tuotto ei ainakaan alene vaan ennemminkin kasvaisi. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

5.3 Kestävämpää metsänhoitoa

Thoméa pyydettiin tämän jälkeen töihin Kymi-yhtiölle metsäpäälliköksi ja hän suostui. Kun hän aloitti työssään 1913, ensimmäisiä päätöksiä oli inventoida yhtiön metsät ja laatia niille metsäsuunnitelma. Kun inventointi valmistui vuonna 1915, selvisi, että järeitä puita oli erittäin vähän. Puustoa oli siis hakattu rankalla kädellä. 20 cm läpimitaltaan ja sitä suurempia puita oli 28 %, kun yli 30 cm oli 4 %. Nykyäänhän Repoveden alueella on yli 20 cm puuta 50 %. Metsien kasvu oli tuolloin ollut erittäin vähäistä. Thomé päätti, että puista yritettäisiin saada mahdollisimman hyvä tuotto, niin että niiden määrä ja laatu optimoitaisiin. Puiden kasvua ja kilpailua tuettiin, jotta ne hakisivat auringonvaloa ja ravinteita kasvamalla suuremmiksi. Tarkoitus oli myös parantaa parhaimpien puiden kasvuedellytyksiä ja poistaa pienet ja huonot puut. Metsissä alettiin tehdä ensiharvennuksia 25–30 vuoden ikäisinä ja uusia harvennuksia 7–10 vuoden päästä tai aiemmin, jos sille oli tarvetta. Harvennukset tehtiin voimakkaina ja niin, että voimakkuus lisääntyi, kun kyseessä oli vanhempaa puustoa. Lähellä uudistusikää metsille tehtiin valmistushakkuu. Tarkoituksena oli valmistaa metsä uudistushakkuuseen, joka tehtiin avohakkuuna tai siemenpuuhakkuuna. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

Vuosina 1934–35 yhtiön metsät inventoitiin taas ja havaittiin, että Repoveden alueella metsien keskikasvu ja kuutiomäärä olivat alueen keskiarvoa pienempiä. Vuosina 1949–50 tehty inventointi paljasti, että vanhoja puita oli edelleen vähän ja taimikoita ja nuoria metsiä oli myös tavoiteltua vähemmän. Keskikuutiomäärä oli suurempi kuin keskiarvo alueilla. Nämä seikat kertovat siitä, että metsiä hakattiin aluksi rajusti ja sen jälkeen niitä hoidettiin huolellisin kasvatushakkuuin. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

Yhtiö on paitsi hoitanut metsiään hyvin myös ottanut huomioon erilaiset luontokohdet. Ensimmäiset luonnonsuojeluohjeet tulivat vasta 1953. Niissä ohjeistettiin rauhoittamaan säästömetsiä ja joitain luonnonmuistomerkkejä. Luonnonmuistomerkeillä tarkoitettiin harvinaisia lajeja ja niiden elinympäristöjä, puuyksilöitä, jalopuita ja erikoisia luonnonmuodostelmia. Myös maisemalliset näkökohdat tuli ottaa huomioon metsien käytössä. Säästömetsinä käsitettiin alueet, joissa kasvaa järeää puustoa ja jotka ovat ainakin keskeltä eristyksissä ulkopuolisilta vaikutteilta. Tukkiniemi Repoveden keskellä oli kiistan kohde. Jotkut, kuten aluetta hoitanut metsätekniikko, pitivät sitä säästökohteena. Hän sai säästettyä alueen hakkuilta, vaikka hänet uhattiin jopa erottaa sen takia muutaman kerran. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

5.4 Metsätyö Kymi-yhtiön metsissä

Tukit kaadettiin talvella ja toimitettiin uittoreittien varteen odottamaan kevään tuloa ja uittoa. Osa tukeista saatettiin viedä rautateitse perille. Kuitu ja polttopuut taas pinottiin ja ne tehtiinkin keväällä tai syksyllä. Myös kuidut ja polttopuut uitettiin useimmiten. Yleinen käytäntö oli, että hevosmies palkattiin toimittamaan puut tehtaalte ja hän sitten palkkasi puunhakkaajat katkomaan puut. Joskus sovittiin erikseen hakkuusta ja ajosta. Parhaimmillaan Repovedellä oli töissä yli 4 000 työmiestä. Työmiehiä yritettiin houkutella jäämään vakituiseksi työmieskannaksi vuokraamalla heille asuntoja ja peltomaita. Kun yhtiö osti metsätiloja, tuli mukana rakennuksia ja peltoja, jotka yhtiö sitten vuokrasi entisille omistajille tai uusille vuokralaisille. Myöhemmin osa näistä käytettiin metsätyömiesten asunnoiksi ja loput myytiin pientiloiksi. Pientilojen keskikoko oli 30 hehtaaria. Vuonna 1930 näitä metsämiesten asuntoja oli jo 400. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

Repovesi jakautui puoliksi yhtiön piiriin: pohjoinen kuului Voikosken piiriin ja etelä Hevosojan piiriin. Piirissä oli aina metsänvartijan mökki ja työmiesten asuntoja. Kun hakkuut lisääntyivät alueella, alettiin metsäkämpin lähelle rakentaa pieniä asuinrakennuksia. Sodan jälkeen jouduttiin kuitenkin rakentamaan useita asuinrakennuksia lisää, jotta tilaa riitti kasvaneelle työmiesten joukolle. Lopulta Pohjois-Valkealassa oli 21 kämppää. Kämpät vaativat huoltoa ja korjausta, mikä taas työllisti suuren joukon ihmisiä. Hakkuuvälineet alkoivat hiljalleen kehittyä. Tuli justeerit ja kaarisahat sekä lopulta moottorikäyttöiset sahat. Jonkin aikaa kilpailtiin, millä näistä sai sahattua eniten, mutta vähitellen tekniikka kehittyi ja käsisahat jäivät jälkeen. Repovedelle ensimmäiset traktorit metsänhakkuun yhteyteen ilmestyivät 1960-luvun alussa. Nämä olivat vielä maataloustraktoreita. Metsätraktorit tulivat vasta myöhemmin 1960-luvulla, ja vuosikymmen myöhemmin ilmestyivät kentälle hakkuukoneet. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

5.5 Uitto ja metsäteiden tulo Repovedelle

Uitolle oli mahtavat edellytykset Repovedellä. Aluetta nimittäin halkovat useat vesistöt. Repoveden läpi kulkikin kolme eri reittiä: Savitaipaleelta Kaitajärveen, Mäntyharjun ja Valkealan rajalta Mustajärveltä lähtevä reitti ja pohjoisen Nuollahden reitti. Kuutinlahden ja Tervajärven välille rakennettiin kanava, joka lyhensi reittiä jonkin verran. Yhtiöt käyttivät uittamisessa kokeneita ”uittoroikkia”, jotka osasivat homman-

sa. Virtaavissa kohdissa puut tietenkin kulkivat veden voimalla, mutta järvien selillä ne piti hinata hevosten avulla tai veneillä. Tukit eivät olleet ainoita uitettavia. Myös kuidut ja polttopuut uitettiin vettä pitkin. Uittamisella oli kiire, ja se aloitettiin varhain keväällä, kun vesi virtasi kovalla vauhdilla ja sitä riitti. Koska järjestys oli, että isot yhtiöt uittivat ensin, pienille yhtiöille saattoi tulla kiire uittaa puunsa ennen, kuin veden virtaus heikkeni liikaa. Asiaa autettiin muun muassa padoilla. Uitot loppuivat Repovedellä 1960-luvun lopulla. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

Kymi-yhtiön hankintaorganisaationa toimiva Tehdaspuu Oy hoiti puunhankinnan myös Repoveden alueella. Metsätiet löysivät itsensä Repovedelle vasta 1968 ja tieverkko kasvoi aina 1974 vuoteen asti. Metsäteiden avulla saatiin kuljetettua puita alueilta, jotka olivat olleet uiton ulottumattomissa, joten hakkuumahdollisuudet lisääntyivät alueella. Luontainen uudistaminen alkoi vähetä yleisesti, ja myös Repovedellä alettiin suosia istuttamista. Myös auraus tuli maanmuokkausmenetelmäksi. Auraus kuitenkin lopetettiin pian, kun se todettiin turhan voimakkaaksi menetelmäksi 1980-luvulla. Aurauksen tilalle tulivat äestys ja laikutus. Koska maata muokattiin ja uudistettiin taimilla, tarvittiin myös uusia hoitotoimenpiteitä, jotta istutukset kasvaisivat kunnolla. Alettiin suorittaa heinäntorjuntaa, täydennysistutusta tarvittaessa ja lehtipuiden perkausta. Kulotusta käytettiin aina 1970-luvulle asti. Se vapautti ravinteita maaperään ja paransi näin taimien kasvuun lähdön edellytyksiä. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

5.6 Rannat

Kymi-yhtiö aloitti ensimmäisenä metsäyhtiönä rantojensa kaavoituksen pian sen jälkeen, kun rantakaavoitus säädettiin 1969. Repoveden alueen rantojen käytön yleissuunnitelma syntyi 1972. Se koski Tihvetjärven, Repoveden ja Taipaleenlahden alueita. Kaavaan suunniteltiin aluksi 453 asuntotonttia, mutta se muutettiin 274 tonttiin, kun kaava vahvistettiin. Tontit myös siirrettiin pois sisäjärviltä. Tämä osaltaan auttoi myöhemmin kansallispuiston perustamista. Samoihin aikoihin rantakaavoituksen kanssa alueelle tehtiin polkuverkosto. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

5.7 Vuoden 1977 kohuhakkuut

Vuonna 1977 julkistettiin kansallispuistokomitean esitys perustaa kansallispuisto Repovedelle. Tästä ei ollut ilmoitettu Kymiyhtiölle etukäteen, vaan se tuli täytenä yllä-

tyksenä. Yllätystä lisäsi se, että Repovedellä oli pitkät talousmetsäperinteet. Kun esitys tuli ilmi, Kymi-yhtiö päätti aloittaa hakkuut. Hakkuut sisälsivät 71 hehtaaria avohakkuita ja 100 hehtaaria siemenpuuhakkuita sekä 55 hehtaaria harvennuksia. Osa tästä oli 120 - 140-vuotiaista metsää, vanhimpia metsiä Repovedellä. Maisemanhoidollisista syistä kalliit ja jyrkännemetsät jäivät pois hakkuista. Hakkuut aiottiin tehdä miestyönä ja osaksi uudella hakkuukoneella. Hakkuut alkoivat juhannuksen paikkeilla, ja ne saivat osakseen suurta huomiota. Niistä uutisoitiin lehdissä ja radiossa. Kirjoitukset jatkuivat pari viikkoa, ja melkein kaikkialla yhtiön hakkuut tuomittiin. Yhtiön puolustukset maanomistajan oikeuksista ja normaaleista hakkuista eivät uponneet ihmisiin. Maa- ja metsätalousministeriö neuvotteli Kymi-yhtiön kanssa asiasta ja yhtiö keskeyttikin hakkuut heinäkuun ajaksi, jolloin oli hakattu puolet tavoitteesta. Yhtiö kuitenkin aloitti hakkuut heinäkuun jälkeen uudestaan. Alueet kuitenkin kulotettiin ja metsänhoitoa muutettiin. Tämän jälkeen kohu asiasta laantui. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

5.8 Metsänhoito muuttuu täysin

1980-luku toi tullessaan uudenlaiset metsänkäyttösuositukset, ja vuoden 1992 päätökset lisäsivät tätä muutosta. Alettiin miettiä uhanalaisia lajeja ja monimuotoisuutta ja koko metsätalous muuttui. Repovedeltä löytyi monenlaisia ympäristöjä ja alueita, jotka olivat kokonaan metsänkäytön ulkopuolella. Rannoilla oli suojavyöhykkeitä, lehtipuusekoitusta oli käytetty taimikoissa ja säästöpuita oli jätetty joillekin hakatuille kohteille. Näiden erikoispiirteiden takia Repovettä käytettiin koulutustarkoituksiin. Repovesi sai vuonna 1990 oman työryhmänkin, joka keräsi tietoa alueella olevista luontokohteista ja erityisalueista sekä laati niille hoitosuunnitelmia. Kymi-yhtiö antoi valtiolle korvausta vastaan Repoveden ydinalueen. Tämä oli noin 550 hehtaaria. Metsätalouden kuuluvilla alueillakin käytettiin pidennettyä kiertoaikaa. Ojituksia jätettiin tekemättä eikä torjunta-aineita käytetty. Myös vieraat puulajit jätettiin istuttamatta. Yhtiö päätti suojella rannat kokonaan eikä hakannut ranta-alueilta mitään. Ne liitettiin Natura-hankkeeseen 1998. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

5.9 Suojelupäätös

UPM-Kymmene teki vuosina 1997–2001 tutkimuksen sen metsä-alueiden luontokohteista. Niihin perustuen tehtiin suojelustrategia kyseisille kohteille, joista Repovesi oli tärkein. Yhtiön hallitus teki esityksen Repoveden alueen lahjoittamista valtiolle. Sa-

malla ehdotettiin, että yhtiö perustaisi yksityisen suojelualueen sen ympärille. Yhtiökokous hyväksyi esityksen yksimielisesti maaliskuussa 2002. Alue siirtyi valtion omistukseen toukokuussa 2002 ja kansallispuistosta tehtiin päätös, jonka vahvisti presidentti Tarja Halonen 25.11.2002. Kaakkois-Suomen ympäristökeskus antoi samana päivänä hyväksyvän päätöksen Aarnikotkan suojelualueelle. Repoveden kansallispuisto sai lain voiman 1.1.2003. Repoveden kansallispuiston ympäristö on UPM-Kymmenen omistamaa ja näissä metsissä otetaan huomioon luonnon monimuotoisuus ja virkistyskäyttö. (Häyrinen, ym. 2004: 38 – 78.)

6 REPOVEDEN KANSALLISPUISTO

6.1 Suojelun tarkoitus

Repoveden kansallispuiston tarkoitus on suojella luontoa ja parantaa mahdollisuuksia virkistyskäyttöön alueella. Alueella on tarkoitus keskittyä suojelemaan erämaahenkiä, geologiaa ja topografiaa, luonnontilaisuutta, lajiston runsautta, kulttuurihistoriaa sekä virkistysarvoja. Repovedellä on myös opetuksellinen ja tukimuksellinen tarkoitus. Alue on suhteellisen vähän rakennettua ja saa sellaisenaan pysyäkin. Geologia ja topografia on vaihtelevaa, eli alue on erittäin mäkistä, ja se johtuu maankuoren liikkumisesta ja jäätikön liikunnoista alueella. Eteläosat kuuluvat Suomen suurimpaan rapakivialueeseen. Kalliometsät ovat osin säilyneet hankalien maasto-olosuhteiden takia. Lajisto on monimuotoista ja alueella elää muun muassa runsas liito-orava- ja kaakkurikanta. Kulttuurihistoriallinen arvo tulee alueen muinaisjäännöksistä, ja onhan alueen uittokulttuurilla sekä tervanpoltolla vankka historia. Virkistyskäyttö on suurta. Alueella kiertää usein kouluryhmiä ja paljon muita ihmisiä vapaa-ajallaan. Repovedellä on mahtavia maisemia, joita katsellessa mieli virkistyy. Niin historian kuin luontoarvojen opetuksellinen arvo on erittäin suuri. (Metsähallitus 2004.)

6.2 Tavoitteet

Alueen tarkoitus on suojella luontoa ja tarjota virkistysmahdollisuuksia ihmisille. Virkistysmahdollisuudet tulevat kuitenkin toisena. Kaikki aktiviteetit ja tapahtumat toteutetaan luonnonsuojelun ehdoilla. Repovesi on Etelä-Suomessa varsin ainutlaatuinen paikka. Suurin osa alkuperäisluonnosta on hävinnyt muualta Etelä-Suomesta, joten on sitäkin tärkeämpää säilyttää nämä muutamat luonnontilaiset kohteet. Kaakkois-Suomessa Repovesi on ainoa tällainen kohde. Repoveden suosio on hyvässä kasvussa

ja 200 km:n säteellä asuu noin miljoona ihmistä, joten sillä on paljon kävijäpotentiaalia. Repovesi toimii patikointimaastona ja mahtavien maisemien ihailukohteena. (Metsähallitus 2004.)

6.3 Vyöhykkeet

6.3.1 Syrjävyöhykkeet

Syrjävyöhykkeeseen kuuluu muutamia alueita kansallispuiston reunamilta, niin alueen eteläosista kuin sen luoteiskulmasta sekä saaret alueen sisällä ja Kuutinniemi. Syrjävyöhykkeet on tarkoitettu jätettäväksi kokonaan retkeilykäytön ulkopuolelle tai niin, että käyttö on vähäistä. Alueelle tehdään vähän polkuja ja pitkospuita sekä muita rakenteita vain välttämättömiin paikkoihin. Alueet on tarkoitettu jätettäväksi luonnonsuojelualueiksi. (Metsähallitus 2004.)

6.3.2 Virkistysvyöhyke

Virkistysvyöhyke sijoittuu alueen etelä- ja länsiosiin. Virkistysvyöhykkeen tarkoitus on toimia luonnonsuojelun ehdoilla kuten muidenkin vyöhykkeiden, mutta siellä harjoitetaan myös retkeilyä ja muuta virkistyskäyttöä. Alueella on ollut palvelurakenteita kuten polkuja, laavuja, nuotiopaikkoja jo 1980-luvulta asti, joita Valkealan kunta on ylläpitänyt. Näitä palvelurakenteita on myös Repoveden pohjoisosissa, jotka vuodesta 2002 lähtien ovat kuuluneet varoalueeseen. Tärkeimmät nähtävyydet sijaitsevat juuri tällä vyöhykkeellä, ja näihin kuuluvat Olhavanvuori, Lapinsalmi ja Kuutinlahti. (Metsähallitus 2004.)

6.3.3 Rajoitusvyöhyke

Varoalueella ei saa liikkua ilman lupaa, jonka saa vain puolustusvoimilta. Alue on erotettu ja merkitty muusta puiston alueesta selvästi, jotteivät retkeilijät eksy sinne vahingossa. Myös tämän alueen tarkoitus on vaalia luonnonsuojelullisia arvoja. Alueella on vanhoja metsiä, joita ei juuri muualta puistosta löydy ja niissä elää joitain uhanalaisia eliölajeja. (Metsähallitus 2004.)

6.3.4 Kulttuurivyöhyke

Kulttuurivyöhykkeen kohteet sijaitsevat ympäri kansallispuistoa. Niihin kuuluu kohteita, jotka ovat arvokkaita kulttuurihistoriallisesti, esimerkiksi kalliomaalaukset, uittohistoriaa käsittelevät kohteet ja tervanpolttoon käytetyt kohteet. Kulttuurikohteilla saa käydä, paitsi varoalueen sisälläolevilla. Niille pääsee vain puolustusvoimien luvalla. (Metsähallitus 2004.)

6.4 Luonnonsuojelu

Alueella on paljon luonnontilaisia tai sen kaltaisia alueita. Alueen metsät ovat osin säilyneet koskemattomina varsinkin vaikeapääsyisissä paikoissa, kuten jyrkänteillä ja mäkien lakimetsillä. Tervanpolttoon käytetyt alueet ja kasketut metsät sekä harsintahakatut alueet ovat osin palautuneet luonnontilaisiksi. Metsiä on palanut alueella paljon, huomattavasti enemmän kuin muualla Etelä-Suomessa. Soista 60 % on säilynyt alkuperäisenä ja monet vesistöt ovat luonnontilaisiin verrattavia. (Metsähallitus 2004.)

Soita alueella on ojitettu jonkin verran, mutta vähemmän kuin muilla alueilla Suomessa. Noin 40 % alueen soista on ojitettu. Ojitukset ovat vaikuttaneet myös puroihin. Ne ovat saattaneet muuttaa purojen vesien puhtautta. Uittoa varten on perattu joitain vesistöjä. (Metsähallitus 2004.)

Vieras- ja tulokaslajeja on jonkin verran Repoveden alueella. Siellä on Kanadan majavia, piisameja, minkkejä ja supikoiria. Majava on hyödyllinen laji, koska se luo lisää lahoppuuta. Minkki ja supikoira voisivat vaarantaa alueen linnustoa, mutta ne eivät sitä vielä ole tehneet, joten ne on jätetty rauhaan. Siperiankuusta, siperianpihtaa ja kontortamäntyä esiintyy alueella, mutta ne eivät ole vaaraksi alueen alkuperäiselle puulajistolle, joten nämä pienalaiset vieraspuulajit on jätetty rauhaan. Joitain kasveja on levinnyt teiden varsille ja sorakuopille, mutta ne eivät muodosta uhkaa alueen metsä- tai suolajistolle. (Metsähallitus 2004.)

6.5 Tulevaisuuden tavoitteet

Repoveden tavoite on suojella alueen luontoa ja lisätä sen luonnontilaisuutta sekä monimuotoisuutta. Metsähallituksen tarkemmat tavoitteet ovat:

- Alueen alkuperäisen lajiston ja erityisesti uhanalaisten lajien suojelu. Alueelta hävinneiden lajien sinne palauttaminen.
- Metsien palauttaminen luonnontilaisiksi. Hoidot tehdään, niin kuin ilmiöt luonnossa tapahtuisivat tai mahdollisimman lähellä sitä. Suot yritetään palauttaa samanlaisiksi, kuin ne olivat ennen ojitusta.
- Vesistöjen säilyminen puhtaina ja niiden luonnontilaisuuden lisääntyminen.
- Maaperänkulumisen pysäyttäminen ja tapahtuneen kulumisen elpyminen.
- Maiseman erämaisyyden säilyminen.
- Syrjä- ja rajoitusvyöhykkeiden säilyminen rauhallisena ja niiden luonnontilaisuuden lisääntyminen. (Metsähallitus 2004.)

6.6 Toimenpiteet alueella

Alueella tehdään pienaukkohakkuita, joilla saadaan monipuolisuutta metsän rakentamiseen, kokovaihtelua puustoon, valoa lehtipuun taimille ja lahoppuuta alueelle. Lahoppuuta lisätään muutenkin kuin pienaukkohakkuissa. Metsiä poltetaan, jotta saadaan syntymään luontaisesti syntyneitä metsiä, jotka ovat enemmän luonnontilaisia kuin alkutilanne. Kohteiksi sopivat tasalaatuiset viljelymetsiköt. Lehmusmetsiköistä poistetaan kuusia, jotta lehmukset saavat kasvaa rauhassa. Soita ennallistetaan patoamalla vesiä ja kaatamalla puustoa, jotta sinne kasvaa kohteelle luontaisesti kuuluvaa puustoa. Tarpeettomia teitä poistetaan aktiivisesti tai niiden annetaan kasvaa umpeen ja sorakuoppia metsitetään. Uhanalaisten lajien elinympäristöjä lisätään ja parannetaan, jotta ne alkaisivat elpyä. (Metsähallitus 2004.)

Metsähallitus myös seuraa ennallistamistoimien tuloksia sekä luonnonsuojelun tuloksia. Metsähallitus seuraa myös muita sen hallinnoimia kohteita. (Metsähallitus 2004.)

6.7 Ennallistaminen

Metsähallitus teki tutkimuksia vuosina 2002–2003, joiden avulla saatiin lähtötasotiedot alueesta ja tietoa siitä, mitkä kohteet voisi tai kannattaisi ennallistaa. Tutkimusten

mukaan ennallistettavia kivennäismaakohteita olisi 930 hehtaaria ja soita 119 hehtaaria. Valitut kohteet olivat suurimmaksi osaksi istutettuja metsiä, joissa on yhtä puulajia ja suurempia metsiköitä, kuin alueella normaalisti olisi. Myös lahopuun vähyys vaikutti siihen, että kohde otettiin mukaan. Maastokäynnit kertovat tietenkin tilanteesta todellisuudessa, ja kohde ennallistetaan niiden perusteella. Ennallistamistyöt suunniteltiin tehtäväksi 2003–2005 kansallispuiston alueella. Talouskäytön takia yksipuolistuneet alueet ja ojitetut suot oli tarkoitus ennallistaa kymmenessä vuodessa. (Metsähallitus 2004.)

Ennallistamisessa on aina uhkia. Metsähallituksella on vain vähän kokemusta ennallistamisesta, joten tieteellistä näyttöä tästä ei ole, mutta on mietitty Repoveden aluetta koskevia uhkia. Jotkin lajit saattavat kärsiä ennallistamistoimenpiteistä niin, että niiden leviäminen estyy. Polttoalueella tuhoutuu kasveja ja joitain eläimiäkin, mutta se tietysti luo elinympäristöjä uhanalaisille lajeille. Metsätalouskäytössä olleiden metsien hidas muuttuminen luonnontilaiseksi voi hidastua ennallistamistoimenpiteiden takia. Työkoneet tekevät jälkiä niin puustoon kuin maahankin. Toki nämä ovat lyhytaikaisia vaurioita luonnossa. Virkistysarvo heikkenee, kun kaadetaan puita, eivätkä ihmiset ole tottuneet näkemään kaadettuja puita kansallispuiston alueella. Metsätuhot saattavat levitä suunnitellun alueen ulkopuolelle. (Metsähallitus 2004.)

Kun ennallistamista on jo tehty muutama vuosi, osataan tulosten perusteella vähentää epäonnistumisen riskiä. Ennallistamisesta saadaan myös runsaasti hyötyjä: joidenkin lajien elinympäristöt lisääntyvät pienaukkohakkuiden ja muiden ennallistamistoimenpiteiden avulla. Lahopuulajiston yksilömäärä kasvaa ja myös lajimäärä lisääntyy. Maisema muuttuu luonnontilaisen kaltaiseksi ja puiden ikä ja muotorakenne monipuolistuu. (Metsähallitus 2004.)

7 HAASTATTELU TULOKSET

Kun juttelimme ihmisten suhteesta metsään 1900-luvun alussa, esille tuli voimakkaasti, että ihmiset kunnioittivat metsää täysin eri tavalla kuin nykyään. Kunnioitus kumpusi ilmeisesti osaksi tarpeesta saada ruoka, polttopuut, työvälineet ja moni muukin asia metsästä. Sieltä saatiin toimeentulo joko suoraan tai välillisesti tekemällä töitä siellä. Metsä on myös tarjonnut suoja- tai pakopaikan sodilta ja vainoilta. Repoveden alueeltakin on monia tarinoita sotakarkureista ja sotaa paenneista kyläläisistä. Metsän kunnioitus ja arvostus ilmenivät hyvin, kun maat jaettiin Isojaossa suvuille. Oli suuri

häpeä menettää metsä vaikka lainan takuuksi. Suuri vesistöjen määrä alueella on osaltaan rajoittanut ihmisasumusten määrää ja pakottanut ihmiset toimimaan metsän antamissa rajoissa ja kunnioittamaan sitä osana omaa elämää. Esille tuli myös, että ihminen on ollut osa luontoa ja toiminut sen mukaan.

1900-luvun edetessä suhde metsään muuttui. Oltiin sitä mieltä, että suurelta osin se johtui siitä, kun ihminen itse muuttui. Muutettiin kaupunkiin ja hoidettiin metsää sieltä, eli se oli vaan ansaintakeino. Ihmiset keksivät alkaa ansaita lisätuloja tekemällä savottoja metsässä muiden palveluksessa. Savonrata antoi osaltaan lisätietämystä alueen ihmisille. Samalla se toi osaltaan Repoveden aluetta muiden ihmisten tietoon. Luontokuvaajat löysivät alueen. Isot yhtiöt alkoivat käyttää aluetta puunhankinnassaan, ja metsätalous lisääntyi hyvinkin paljon. Savotat toivat työllisyyttä alueen ihmisille ja samalla muuttivat ihmisten suhdetta metsään. Metsä alettiin nähdä enemmän rahanansaintakeinona. Myös metsän virkistyskäyttö alkoi yleistyä mitä kansallispuisto lisäsi. Puhuttiin siitä, että metsä alettiin nähdä paikkana rentoutua ja virkistäytyä, ei enää paikkana, jossa asuttiin ja elettiin.

Haastateltava A kertoi: ”Nykyajan ihminen ei hae metsästä ja luonnosta enää elantoaan vaan paikkaa, jossa voi hiljentyä ja rentoutua.”

UPM-Kymmenen metsäkäytöstä alueella keskusteltaessa tuli esille näkökanta, että se toi alueelle työmahdollisuuksia. Savotoissa tarvittiin puun kaatajia, ajajia, rahtareita ja tietenkin monia muita. Puukaupat toivat rahaa monen metsänomistajan taskuun. Alueen metsät muuttuivat hakkuiden ja istutusten myötä talousmetsiksi.

Haastateltava B kertoi UPM-Kymmenestä kysyttäessä: ”Anto niille ihmisille elämisen mahdollisuuden, että niinku toi työllisyyttä, toimeliaisuutta monessakin mielessä.”

Kansallispuiston perustamisesta keskusteltaessa ihmeteltiin kuinka se aiheutti närää paikallisissa asukkaissa. Maista jouduttiin luopumaan, kun puisto tarvitsi alueita. Ne ostettiin kyläläisiltä ja UPM-Kymmeneltä. Alueella alkoi käydä retkeilijöitä, ja tätä eivät kyläläiset katsoneet aina hyvällä. Katsottiin se häiritsevän luonnon rauhaa alueella. Kesämökkien ohi ajaa kesällä paljon autoja, kun retkeilijät virtaavat ihastelemaan Repovettä. Aukkaat ovat kuulemma olleet sitä mieltä, että alueen erämaisuus on hävinnyt puiston myötä.

Haastateltava A kertoi: ”Puiston myötä monet menettivät metsästysmaitaan ja kala-vedet joutuivat lukittujen puomien taakse. Myös alueen lisääntyntä retkeilijävirtaa ei aina katsota hyvällä.”

Kansallispuiston alueella tietysti on omat sääntönsä ja tiet on puomitettu, joten joiltain osin se on rajoittanut alueella toimimista. Vanhempi väki ei pysty kävelemään hyvälle marja-tai sienipaikoille. Metsästys alueella on kielletty, joten hirvituhot ovat lisääntyneet alueella. Kun puistoa oltiin perustamassa, Valkeala mainosti suuresti aluetta retkeilymaastona. Alueelle rakennettiin 80-luvulla Lapinsalmen riippusilta ja sen jälkeen alettiin rakentaa muitakin kulkua helpottavia rakenteita, vaikeisiin maastokohtiin, jotta retkeily alueella olisi mahdollista suuremmalle käyttäjäkunnalle. Ennen kuin kansallispuistoa perustettiin, alueella oli joidenkin arvioiden mukaan 20 000 kävijää. Orilammen majan alueellahan toimi yrittäjiä jo varhain, joten alueella liikkui paljon ihmisiä jo ennen kansallispuistoa. Kun kansallispuisto perustettiin, kävijämäärä nousi noin 60 000:een ja siitä se on hiljakseen noussut nykyiseen 80 000:n lähelle, joten alueella on nykyään paljon liikkujia.

Kun siirryimme keskustelemaan alueen eläimistä, kerrottiin pelosta, että retkeilijät vaarantaisivat lintujen pesintärauhaa. Osa alueen eläimistä taas on menestynyt, kun metsästys on loppunut. Myös sekametsien synty alueelle on lisännyt joidenkin lajien elinmahdollisuuksia. Lahopuut ovat kuulemma lisänneet hyönteisten määrää ja samalla lintujen määrää, kun niiden ravinto on lisääntynyt. Kaakkurien pesinnän epäonnistumisen muutamana vuotena arveltiin ensin johtuvan retkeilijöiden lisääntymisestä, mutta nyt on oltu sitä mieltä, että korppikannan lisääntyminen on siihen suurelta osin syynä. Korpit varastavat pesistä munia ja syövät niitä. Myös lentotoiminta alueella on vaikuttanut, kaakkurin pesintään. Kerrottiin, että ainakin ilves on alueella lisääntynyt ja hämmästyttänyt kulkijoita. Liito-oravat ovat myös tarkkailleet liikkujia, mutta ei niistä ole kummemmin häiriinnyt.

Haastateltava A:n mukaan ”Lisäksi metsähyönteisten määrä on lisääntynyt ennallistamisella tuotetun lahopuumateriaalin myötä ja se on taas tuonut metsiin myös pohjan-tikan.”

Metsästä saatavan taloudellisen hyödyn muuttuminen herätti ajatuksia. Siirryttiin luontaistaloudesta savotoihin ja talousmetsästä saatavien puun myyntitulojen kautta puiston vartijoihin, jotka nyt saavat palkan alueen hoidosta ja tutkimisesta. Alueella

toimii nykyään myös monia yrittäjiä. Osa toimii pelkästään tällä alueella, mutta moni toimii myös alueen ulkopuolella, esim. vuokraamalla kanootteja. Osa yrittäjistä toimii myös muiden kansallispuistojen alueella. Nämä sopimusyrittäjät ovat erikoistuneet kansallispuistoihin ja tarjoavat niihin soveliaista toimintaa ja palveluita, mutta ottavat huomioon myös luonnonsuojelun. Alueella on myös muutama yksityinen kesämökki, joista osaa vuokrataan kävijöille. Repoveden alueella yritystoiminta on vielä niin nuorta, että tulot ovat pieniä. Vanhemmissa puistoissa tällainen yritystoiminta on jo suurempaa ja palvelut ovat hyvinkin kattavia, joten myös tulot ovat suurempia.

Haastateltavat olivat sitä mieltä, että alueen metsistä voi yhä saada tuloja. Jokamiehen oikeudet ovat yhä voimassa eli marjoja ja sieniä kerätään. Alueella yrittäjinä toimivat saavat myös tuloja alueen metsästä maisemallisena tekijänä ja sen luoman ilmapiirin takia. Tietenkin alueella toimivat metsänvartijat ja tutkijat saavat palkkansa. Kouvolan kaupunki järjestää alueella monia tapahtumia, mm. Elovalkeat, ja näin antaa yrittäjille mahdollisuuksia tarjota palvelujaan kävijöille. Kouvolan kaupungille Repovesi on merkittävä matkailukohde.

Olisiko kansallispuistoa syntynyt ilman alueen metsätalouskäyttöä? Oltiin sitä mieltä, että talousmetsäkäyttö kenties kiihdytti kansallispuiston syntyä. Rautatiet ja tieverkko syntyivät talousmetsän käytön takia ja näin lisäsivät ihmisten tietoisuutta alueesta. Alueella laajamittaiset hakkuut saivat aikaan mediakohun, mikä lisäsi halua ja painostusta suojella alueen vanhoja metsiä, sen harvinaisia ominaispiirteitä ja muinaisjäänköksiä.

Haastateltava C sanoo: ”Se erottuu selkeästi tuolta (kartasta) ja kyllähän sen jopa kivi-kautinen ihminen on varmaan hoksannut.”

Esille tuli myös mielipiteitä siitä, että talousmetsän käyttö viivytti alueen siirtymistä kansallispuistoksi. Perusteluina mainittiin, että aluetta mietittiin kansallispuistoksi jo 1900 luvulla, mutta aika ei ollut sille vielä kypsä. Ilman talouskäyttöä puisto olisi varmaankin perustettu jo tuolloin. Oltiin myös sitä mieltä, että alueen topografiset ja maisemalliset seikat houkuttelivat ihmisiä alueelle ja että talousmetsän käyttö alueella ei olisi suuresti vaikuttanut kansallispuiston syntyyn. 1970-luvun mediakohun ja sen lisäämän suuren yleisön tietoisuuden arvellaan kyllä vauhdittaneen kansallispuiston perustamista ja varmistaneen sen syntymisen.

1900-luvun keskivaiheen hakkuiden vaikutuksista ja näiden vaikutusten näkymisestä keskusteltiin. Yleisenä mielipiteenä oli, että vaikutukset olivat suuria ja ne näkyvät vieläkin. Talousmetsän tasajakoisuus on vieläkin nähtävissä. Puusto on tasaikäistä ja usein samaa puulajia. Alueella on tehty paljonkin ennallistamistoimia, kuten pienaukkohakkuita, ennallistamispolttoja, lahopuun tekoa ja monimuotoisuuden lisäämistä. Myös soita on ennallistettu täyttämällä niihin tehtyjä ojia ja hakkaamalla sinne kasvannutta puustoa. Tietenkin alueen puuston muuttuminen luonnontilaiseksi ja ikimetsämäiseksi vie paljon aikaa ja sen kiihdyttäminen vaatii toimenpiteitä jatkossakin. Esille tuli myös näkökanta siitä, millainen alueen pitäisi olla. Jokaisella oli asiasta vähän erilainen mielipide. Jotkut kävijöistä mieltävät 40-vuotiaan kuusikon olevan aarniometsä, jollainen metsän pitäisikin olla, kun taas biologit miettivät, miten metsät saataisiin oikeiksi aarniometsiksi. Oikeilla valinnoilla kuitenkin metsät saataisiin kasvamaan oikeaan suuntaan.

Haastateltava D kertoi: ”Kyllähän sen nykyisestä kehitysluokka jakaumasta näkee, että mitä on tapahtunut. Näkee että on tehty valtavasti 70-luvulla ja 80-luvulla, siinä on ollut valtavat hakkuut, ja sehän näkyy kauan sitten.”

Puheen siirtyessä alueen jatkokehitykseen ja siihen, onko virkistyskäyttö rasittanut aluetta, mietittiin, että alue on kuormittunut retkeilijöiden käytöstä, mutta eri tavalla kuin talouskäytöstä ennen puistoa. Nyt siellä rasittuu eläimistö vähäisessä määrin ja polut alueella rasittavat maaperää. Toisaalta polut suojelevat alueita polkujen ulkopuolella. Polut ja tienviitat pitävät suurimman osan retkeilijöistä tietyillä alueilla ja näin suojelevat muita alueita ja eläimiä. Hyvä reittien ja taukopaikkojen suunnittelu on tärkeää. Niillä voidaan ehkäistä alueen turhaa rasittumista.

Haastateltava A:n mukaan ”Itse näen alueen polkuverkoston suojelevan itsessään Repoveden luontoa polkujen ympärillä. Puiston polut on suunniteltu järkevästi ja kestämään suuretkin kävijämäärät.”

Alueen jatkokehitys on keskittynyt ympäröivän Aarnikotkan metsän alueen kehittämiseen niin, että se tukisi Repoveden ydinaluetta. Kaupalliset matkailupalvelut ovat myös kovan mietinnän alla. Yksi esille noussut tema on, pitäisikö alueella sallia monikijäsafarit ja muut moottoriajoneuvot. Myös muita aiheita on noussut esille. Haastateltavat toivoivat, että suojelussa olisi mahdollista tarkastella koko valuma-aluetta, jolloin voitaisiin vaikuttaa paremmin alueeseen. Alueella on tehty pienaukkohakkuita,

joiden ansiosta saatiin vähän parempi puulajisuhde eli koivu lisääntyi näillä alueilla. Lehmus menestyy hyvin niillä alueilla, missä sen kuuluukin olla. Kuusia on alueilta poistettu, jotta ne eivät kurista lehmusta.

Alueen suurentaminen ei ole kovinkaan realistista kenenkään mielestä, koska aluetta ympäröi asutus ja osaltaan puolustusvoimien alue. Alue on sopivan kokoinen ja kätevä hoitaa. Siellä liikkussa voi tehdä nopeita päätöksiä, mihin suuntaan alue on menossa ja mitä sille pitäisi tehdä. Aluehan on jaettu vyöhykkeisiin, ja näillä vyöhykkeillä on erilainen käyttötarkoitus. Tämä oikeanlainen rakenne suojaa aluetta ja vähentää alueen suurentamisen tarvetta. Retkeilyreittejä kaivattiin lisää. Mäntyharjulta Kouvolaan olevalla 40 km:n pituisella reitillä on suunniteltu siistittävän pusikoita. Reitti suuntaa Mäntyharjulta Kouvolaan ja haarautuu kahdeksi reitiksi. Toinen tulee Orilammen majoille, ja toinen suuntaa Olhavan lammelle Repoveden sisälle. Tällä reitillä on jo valmiiksi joitain laavuja ja sinne voisi lisätä muutakin palvelurakennetta. Tämän Mäntyharju - Repovesi välin yhteyteen on suunniteltu myös melonta-ja maastopyöräreittejä.

Vesitalouden palautuminen luonnontilaiseksi alueella vaatii toimia. Se ei itsekseen palaudu. Virtauksia on muutettu uittoja varten ja on tehtävä paljon toimenpiteitä, jotta uomat palaisivat kohdille, johon ne ovat luonnollisesti tulleet. Joistain lammista on johdettu uomia, ja järven pinta on alentunut. Näiden kunnostaminen onnistuu, kun alueella ei ole asutusta, joka estäisi näiden kunnostamisen.

Alueella on joitain vieraslajeja, mutta suurin osa ei aiheuta haittaa. Kontorta-männyn alueella ovat pieninä saarekkeina, ja ne on tarkoitus sieltä hävittää. Suurimmaksi osaksi nämä on kylvetty suomalaisen männyn sekaan, joten poisto ei muodosta isoja aukkoja. Vieraseläimiä on vähän eivätkä ne haittaa suuremmin alkuperäislajistoa, joten niiden hävittäminen alueelta ei ole lähisuunnitelmissa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Repoveden alue on ainutlaatuinen monellakin osa-alueella. Sillä on hyvin vaihteleva topografia ja sen syrjäinen sijainti on suojellut sen erämaisuutta. 1900-luvulla ihmisten suhde alueen metsiin muuttui paljon. Alussa metsää kunnioitettiin, ja se oli iso osa jokaisen elämää. Myöhemmin metsä muuttui keinoksi ansaita lisätuloja, ja nykyään siitä on tullut paikka, jossa rentoutua kiireisen elämän lomassa. Osaksi nämä muutokset ovat syntyneet alueen muuttuessa metsätalousmaaksi ja niistä laajoista hakkuutoi-

menpiteistä, mitä alueella on aikojen saatossa tehty. Toisaalta yhteiskunta on muuttunut tässä välissä, ja se on osaltaan muuttanut ihmisten elämää ja arvomaailmaa. Onko alueen vaihteleva topografia suojellut sitä suuremmalta ihmisasumusten määrältä? Sitä on hankala selvittää. Onhan olemassa alueita, jotka ovat vaikeakulkuisia ja joissa silti asuu paljonkin ihmisiä. Voi olla, että alueella ei ole ollut mitään, mitä ihmiset olisivat suuresti tunteneet tarvitsevansa. Voi olla, että alue on sattumalta jäänyt asuttamatta ja sen takia säilynyt erämana. Luultavaa kuitenkin on, että Repoveden säilyminen erämaisena ja vähään asutettuna on johtunut näistä kaikista syistä.

UPM Kymmenen metsätaloustoiminta alueella toi sinne työpaikkoja: ihmiset saivat lisätuloja savotoista. Metsätaloustalouteen tehdyt tiet ja rautatiet lisäsivät ihmisten mahdollisuutta liikkua ja toivat alueelle luontokuvaajia ja muita alueesta kiinnostuneita. Toisaalta alueen metsät muuttuivat talousmetsiksi ja vanhoja metsiä kaadettiin. Alueen monimuotoisuus kärsi tästä ajasta.

Kansallispuiston perustaminen aiheutti närää paikallisessa väestössä. Se vähensi alueen erämaisuutta ja häiritsi jokapäiväistä elämää, varsinkin kesällä, kun puistoon virtasi paljon retkeilijöitä. Myös maiden ”pakko-ostot” harmittivat väestöä. Alueella kävi retkeilijöitä jo ennen puiston perustamista, mutta sen jälkeen kävijämäärät ovat nousseet räjähdysmäisesti. Nykyään ne ovat noin 80 000/vuosi. Metsätaloustalouteen alueella on varmastikin lisännyt alueen näkyvyyttä ja näin ollen luultavasti kiinnittänyt niin poliitikkojen kuin tavallisten ihmistenkin huomion siihen. Tämä on luultavasti lisännyt painetta kansallispuiston perustamiseen tai alueen suojelemiseen muuten. On hankalaa sanoa, olisiko alueesta tullut kansallispuistoa koskaan ilman sen suurta näkyvyyttä. Alueen saama huomio on osaltaan siellä liikkuneiden luontokuvaajien ansiota. He kiinnostuivat alueen maisemista ja vaihtelevuudesta. Alueelle pääsi helposti rautateiden ansiosta, joten osaltaan alueen metsätaloustalouteen varmisti sen saaman suuren huomion. Jos alueesta ei olisi tehty kansallispuistoa, se olisi luultavasti kuitenkin saamansa huomion takia muuttunut jotenkin. Sen virkistyksellisiä arvoja tai topografian monipuolisuutta olisi jotenkin käytetty hyväksi. Sitä olisi hyödynnetty loma-asutusta rakentamalla, elämysmatkailun avulla tai se olisi voinut muuttua tutkimuskohteeksi. Alueella olisi kenties kokeiltu erilaisia hoitomenetelmiä metsissä ja vesistöissä.

Eläimistö ei ilmeisesti ole suuremmin häiriintynyt retkeilijöistä tai muistakaan toimista alueella. Ennemmin alueen eläimistö on luonnonsuojelun ansiosta runsastunut ja

voi paremmin kuin ennen. Kaakkuri on voinut häiriintyä ihmisen toiminnasta viime aikoina, mutta siihen vaikuttaa enemmänkin lentoliikenne alueen yllä kuin retkeily. Puolustusvoimat ottaa kyllä alueen luonnonsuojelun huomioon aina kun voi, mutta pieniltä häiriöiltä ei voida välttyä. Toisaalta kansallispuiston varoalueen sisällä oleva alue on säilynyt täysin toisella tavalla, koska siellä ei ihminen ole päässyt tekemään mitään. Puolustusvoimat ei varsinaisesti itsekään käytä aluetta harjoituksissaan. Alue saa siis olla rauhassa ja on kehittynyt omaan suuntaansa poiketen suuresti muista puiston osista. Ehkä koko kansallispuiston alue olisi pitänyt muuttaa varoalueeksi.

Toimeentulo metsästä on edelleen mahdollista. Puistonvartijat saavat palkkansa puiston hoidosta ja parantamisesta, mutta myös alueella toimivat yrittäjät saavat sieltä ainakin osan toimeentulostaan. Alueen yritystoiminta on edelleen nuorta ja hakee paikkaansa. Suurin osa on pieniä yrityksiä, jotka aloittelevat toimintaansa. Mahdollisuuksia Repovedellä kuitenkin on. Niitä pitää vain pyrkiä hyödyntämään. Alueella on paljon mahdollisuuksia, koska sen maasto on monipuolista ja sieltä löytyy valtavasti kohteita, joita ei hyödynnetä. Toisaalta alueelle saisi myös jäädä luonnontilaista ja hyödyntämätöntä maastoa. Kansallispuistoa ympäröivää Aarnikotkan suojelualuetta olisi myös mahdollista hyödyntää sen puskurivyöhykkeen ominaisuutta vaarantamatta. Jos matkailu keskitetään tarkoin suunniteltuihin paikkoihin, alueen luonto tai eläimistö eivät vaarannu. Näinhän on tehty tähänkin asti hyvin tuloksin.

Talouiskäyttö ja laajamittaiset hakkuut alueella ilmeisestikin lisäsivät tietoisuutta alueesta ja toivat sille julkisuutta suuren yleisön silmissä. Siitä ollaan eri mieltä, nopeutiko talouiskäyttö kansallispuiston perustamista vai hidastiko se sitä. Toisaalta se lisäsi tietoisuutta ja näin ollen sai ihmisten mielenkiinnon aluetta kohtaan lisääntymään. Toisaalta taas se jarrutti puiston tuloa, koska talouiskäyttö esti puiston perustamisen jo aiemmin. Tämä on monimutkainen asia eikä siitä voida varmuudella tietää. Alue olisi epäilemättä kumminkin lopulta tullut jonkinlaiseen virkistys tai matkailukäyttöön, koska se on moninainen ja sai julkisuutta niin luontokuvaajilta kuin voimakkaista hakkuista.

Laajamittaiset hakkuut 1900-luvun loppupuolella saivat aikaan suuria muutoksia puustossa, ja nämä vaikutukset näkyvät vieläkin. Alueella suoritetaan ennallistamistoimenpiteitä, mutta tulokset näkyvät hitaasti. Se, millainen alueen pitäisi olla herättää paljon mielipiteitä, eikä siihen ole yhtä oikeaa vastausta. Jos aluetta halutaan kehittää

luonnonmukaiseksi aarniometsäksi tai sen kaltaiseksi, tie on pitkä ja se vaatii paljon toimenpiteitä sekä varoja. Puusto kyllä ajan mittaan muuttuu itsekin vanhaksi metsäksi, mutta nyt tehtävillä toimenpiteillä saadaan ohjattua aluetta siihen suuntaan, kuin sen halutaan menevän. Suunta on tietenkin tarkkaan mietittävä ja vaatii keskustelua asiantuntijoiden kesken. Alueella on useita käyttötarkoituksia ja niiden tarpeet ovat hyvinkin erilaisia, joten on tärkeää suunnitella toimenpiteet niin että kaikki osa-alueet otetaan huomioon. Luonnonsuojelun ehdoillahan alueella toimitaan koska se on herkin käyttömuoto ja kärsii eniten toimenpiteistä. Virkistyskäyttö taas ei kärsi suuresti ellei reittejä ja palvelurakenteita poisteta alueelta, mitä ei suunnitella. Virkistyskäyttö hyöttyy uusista reiteistä ja näitä ollaankin alueelle suunniteltu, luonnonsuojelun ehdoilla tietenkin.

Retkeily rasittaa aluetta tietenkin jonkin verran, mutta hyvä suunnittelu minimoi vahingot ja toisaalta retkeily on osa puiston tarkoitusta. Alueen jatkokehitys on keskittynyt ympäröivän Aarnikotkan suojelualueen hoitoon ja sen tarkoitukseen toimia puskurina talousmetsäalueen ja varsinaisen puiston välillä. Aluetta ei ole tarkoitus suurentaa lähiaikoina, eikä siihen ole oikein mahdollisuuksiakaan ympäröivän asutuksen takia. Uusia reittejä on suunnitteilla, ja niitä kaivataankin kipeästi. Pidempi reitti välille Mäntyharju – Repovesi tuo kaivattua vaihtelua alueen muuten kohtuullisen lyhkäisiin reitteihin. Reittejä alueen sisällä on hankalaa lisätä, koska alueella on jo nyt suhteellisen tiheä polkuverkosto. Suurentaminen vaarantaisi luonnonmonimuotoisuuden ja vähentäisi luonnonsuojelun mahdollisuuksia alueella. varoalueen käyttö virkistykseen ei ole mahdollista sen vaarallisuuden takia. Sen hyödyntämiseen retkeilyssä vaadittaisiin tarkkoja aikataulutuksia ja siellä liikkumisen valvomista hyvinkin tarkkaan, mikä lisääisi suuresti tarvittavaa henkilöstöä ja muita valvonta rakenteita. Tämä taas lisääisi rahan tarvetta moninkertaisesti. Varoalueen käyttö retkeilyyn voisi pilata tämän alueen ainutlaatuisuuden kokonaan tai ainakin osaksi, mikä ei ole suotavaa. Alueen muinaismuistoja eli kulttuurikohteita voisi tietenkin käyttää enemmän hyväksi. Tämä on osa-alue, mitä yrittäjät voisivat hyödyntää tulevaisuudessa. Tietenkin kulttuurikohteiden suojelu liialta käytöltä on turvattava, mutta se olisi suhteellisen helppoa vaikka sallimalla kohteille vain ohjattuja retkiä ja suojelemalla ne muulta käytöltä.

Alueen vesitalous on tutkinnan alla. Siihen tehdyt muutokset yritetään palauttaa ennalleen ja sen tilaa tarkastellaan. Alueen vieraslajit ovat hyvin hallinnassa ja niitä on muutenkin hyvin vähän. Vieraslajit ovat hyvä kohde käyteltäviksi matkailussa. Lehti-

kuusikot tuovat omanlaisensa tunnelman rakennuksen lähellä ja kontorta-männyt antavat pientä vaihtelua männiköissä. Kun ne eivät vaaranna alueen alkuperäistä lajistoa, niitä on helppoa käyttää apuna matkailussa. Vesitalous on tärkeää koko alueen kannalta, koska se vaikuttaa kaikkeen. Sen ennallistamisessa on oltava hyvinkin varovainen, jotta ei vaikuteta liiaksi muuhun alueen luontoon. Vesi on toisaalta tärkeää niin luonnonsuojelussa, retkeilyssä kuin kulttuuriympäristössä, joten siihen pitääkin kiinnittää paljon huomiota ja siihen tulee keskittyä tulevaisuudessa. Vesitalouden tarkastelemista helpottaisi suuresti, jos olisi mahdollista tarkastella ja toimia koko valuma-alueella eikä vain tällä puiston kohdalla. Valuma-aluehan on huomattavasti laajempi kuin kansallispuisto, Aarnikotkan suojelualue ja varo-alue yhteensä. Olisi tärkeää ja edullista alueen käytölle, jos hoitotoimia voitaisiin suorittaa laajemmalla alueella, mutta mahdollisuudet tähän ovat pienet, ja se tuskin muuttuu lähitulevaisuudessa.

LÄHTEET

Häyrinen T., Kopperoinen T., Korhonen J., Kujala L., Lehesvirta T., Salpakivi-Salomaa P. 2004: Repovesi erämaa Etelä-Suomessa. Helsinki: Edita Prima Oy. S. 38 – 72.

Lavento M. ja Lahelma A. (toim.) 2007: Sama maisema, eri kulkijat – Repoveden kansallispuisto kivikaudelta 1900-luvulle. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisu- ja. Sarja A 165. Helsinki: Edita Prima Oy. S. 61 – 72.

Metsä 2011. <http://metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Sivut/Etusivu.aspx>

Metsähallitus 2004: Repovedenkansallispuiston ja Aarnikotkan metsän luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma. Helsinki: Edita Prima Oy. 106 sivua.

Pohjalainen H. 2001: Sinistä ja vihreää – Moni-ilmeinen Pohjois-Valkeala. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. S. 27 – 29.

Haastattelukysymykset

1. Minkälainen on ollut alueen ihmisten suhde metsään 1900-luvun alussa?
2. Kuinka suhde metsään on muuttunut 1900-luvun edetessä ja miksi?
3. Mitä muutoksia UPM metsän käyttö alueella sai aikaan?
4. Kuinka kansallispuiston perustaminen vaikutti ihmisten elämään?
5. Entä alueen eläimistöön?
6. Miten metsästä saatavat taloudelliset tulot ovat muuttuneet?
7. Määrällisesti ja laadullisesti
8. Entä keinot saada näitä tuloja?
9. Yhä mahdollisuus saada toimeentulo metsästä ?
10. Metsänkäytön muutos alueella, mitä mielipiteitä?
11. Olisiko kansallispuistoa tullut ilman talousmetsän käyttöä?
12. Kuinka hakkuut 1900-luvun puolivälissä vaikuttivat alueen metsiin ja näkyvätkö nämä vaikutukset vieläkin?
13. Miten alueen jatkokehitys pitäisi järjestää?
14. Alue rasittunut, virkistyskäyttöä vähentää?
15. Alueen suurentaminen?

Vaihtoehtoiset kysymykset

1. Kuinka hakkuut 1900-luvun puolivälissä vaikuttivat alueen metsiin ja näkyvät-kö nämä vaikutukset vieläkin?
2. Miten alueen jatkokehitys pitäisi järjestää?
3. Onko alueen luonto palautunut luonnontilaiseksi tai sen kaltaiseksi?
4. Onko alueelle tullut paljon vieraslajeja ja kuinka ne vaikuttavat alkuperäiseen lajistoon?